

Csányi Tamás: Konferencia-ismertetés – Nemzetközi Testnevelési Konferencia az Egészségfejlesztő Testmozgás érdekében (HIPE 2014, 2016, 2018)

A Magyar Diáksport Szövetség (MDSZ) 2014 és 2016 után immáron harmadik alkalommal rendezte meg a HIPE¹ névre keresztelt, nemzetközi részvétellel zajló konferenciáját, mely a korábbi alkalmakhoz hasonlóan ezúttal is a minőségi testnevelés és egészségfejlesztő testmozgás nemzetközi és hazai aktuális helyzetére, tendenciáira fókuszált. Ezen belül 2018-ban a testkulturális műveltség fogalma és értelmezési keretei kerültek a középpontba, amely évről-évre egyre nagyobb jelentőséget nyer a hazai, de különösen az európai és nemzetközi ajánlások, szabályozó dokumentumok, szakmai anyagok tartalmában. A testkulturális műveltség kialakítása az iskolai testnevelés legfontosabb célja, ám annak fejlesztése, egészségtudatos alkalmazása felnőtt korban is fontos feladat.

egészségtudatos,
jövőorientált életvezetéssel
összefüggő tartalmak

Fontos aktualitása volt a konferenciának, hogy az MDSZ elmúlt években európai térben tett erőfeszítései is célba értek, és azután, hogy a SHA.P.E. projekt² az Európai Bizottság „sikertörténet” címmel jutalmazta, az abban kidolgozott egészségtudatos, jövőorientált életvezetéssel összefüggő tartalmak (*Vass, Boronyai és Csányi, 2016 – HCFOLM*) mint fejlesztési célok megjelentek az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák idén felülvizsgált európai szintű referenciakeretében. Emellett a projekt keretében elkészült az ún. Minőségi Testnevelés Európai Keretrendszere (*Vass, Boronyai és Csányi, 2016 – EFQPE*),³ amely egy kiemeltközpontú testnevelés minimumtantervként segítheti az egyes nemzetek alaptanterveinek fejlesztését.

Történeti sorrendben a 2014. évi konferencia fő témaköre a minőségi testnevelésoktatás hazai és nemzetközi irányai, a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT[®]) tudományos alapjainak bemutatása, továbbá a TE IS elnevezésű iskolai önkéntességi program ismertetése volt.⁴ Az előadók között a sporttudomány nemzetközi és hazai képviselőit üdvözöltük, többek között előadott *Darla*

¹ Hungarian International Conference on Physical Education

² <http://www.mdsz.hu/en/shape/introduction/>

³ <http://www.mdsz.hu/wp-content/uploads/2016/02/HCFOLMEFQPE.pdf>

⁴ http://www.mdsz.hu/hipe2014/?page_id=39

Castelli (University of Texas), *Claude Scheuer* (EUPEA elnök), *Kenneth H. Cooper* (Cooper Intézet alapító), *Csányi Tamás* (MDSZ), *Goschi Gabriella* (MDSZ) és *Tolnay Orsolya* (ENGSO).

A második, 2016-ban lezajlott konferencia fő üzenetei az Egészségfejlesztő Testmozgás (HEPA) koncepciójának nemzetközi trendjei, jó gyakorlatai kerültek a középpontba.⁵ A két korábbi konferencia előadói között köszönthettük prof. *Marc Cloest*, a Liège-i Egyetem sportpedagógia professzorát, prof. *Udo Hankét*, a berlini Humbolt Egyetem pedagógiai professzorát, *Mogens Kirkebyt*, a Nemzetközi Sport és Kulturális Szövetség (ISCA) elnökét, dr. *Kenneth Coopert*, az amerikai Cooper Intézet világhírű alapítóját, prof. *Ken Hardmant*, a testnevelés tantervkutatásának egyik kiemelkedő alakját, dr. *Joao Bredát*, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) programigazgatóját, prof. *Roland Nault*, a müncheni Egyetem sportpedagógia professzorát, *Jennie Jordant*, a Youth Sport Trust nevű szervezet fejlesztési menedzserét.

Az idei, 2018-as konferencia megnyitót és köszöntőt Balogh Gábor, az MDSZ elnöke, majd dr. *Latorcai Csaba* és dr. *Beneda Attila* államtitkárok (EMMI), végül dr. *Navracsics Tibor*, az EU oktatási, kulturális, ifjúságpolitikai és sportügyi biztosa tartották. Meghívott vendégei közül *Fiona Diffey* (UK), a Nemzetközi Testkulturális Műveltség Szövetség (IPLA) szakértője a szervezet tevékenységén keresztül mutatta be a testkulturális műveltség elméletének és gyakorlatának európai és globális trendjeit. *Rose-Marie Repond*, a berni egyetem tudományos tanácsadója az élethosszig tartó tanulás kulcskompeten-

cia-referenciakeretének szemszögéből mutatta be a testkulturális műveltséget.

A baseli egyetem professzora, *Uwe Phüse* a formális és nemformális tanulás lehetőségeit prezentálta a fizikailag aktív tanulás iskolai koncepciójának szemszögéből svájci jó gyakorlatokon keresztül. Dr. *Claude Scheuer*, az Európai Testnevelési Szövetség (EUPEA) elnöke az Európai Testnevelési Observatórium projektjének tartalmainak, megvalósulásának jelentőségéről értekezett. *Helen Vost*, az angol Youth Sport Trust nemzetközi részlegének vezetője

az Angliában működő iskolai minőségi védjegy-programok jellemzőit és működését mutatta be. A hazai előadók közül a konferencián előadott *Vass Zoltán* az MDSZ

Uwe Phüse a formális és nemformális tanulás lehetőségeit prezentálta

senior szakértője, aki az egészségtudatos, jövőorientált életvezetési kompetencia fejlesztésének folyamatát és tartalmait tárta a közönség elé. Ugyancsak az MDSZ munkatársa, *Tóthné Dr. Kálbli Katalin* a testnevelés inkluzív szemléletének jellemzőiről beszélt, különös tekintettel a fitnessmérés – ezen belül a NETFIT[®] adaptált tesztjeinek és értékelési sztenderdjeinek szemszögéből. Előadott még *Horváth Szabolcs*, aki az Európai Bizottság részéről az egészségfejlesztő testmozgás és egészség érdekében megvalósított közösségi irányelveket mutatta be. *Dr. Molnár László*, az MDSZ stratégiai igazgatója az UNESCO minőségi testnevelést átfogó irányelv ajánlásait elemezte, annak lehetséges magyarországi hatásait figyelembe véve. *Dr. Csányi Tamás* pedig a testkulturális műveltség helyét, szerepét és tudományos megközelítéseit a Minőségi Testnevelés Európai Keretrendszer szemszögéből prezentálta a résztvevők számára.

⁵ <http://www.mdsz.hu/hipe2016/konferenciaprogram/>

A konferencia mindkét napja hagyományosan tartalmazott egy-egy kerekasztal-beszélgetést; az első téma a fekete pedagógia, #TESITERROR elnevezést kapta. A kerekasztal résztvevői az iskolai testnevelésben és a diáksportban fellelhető káros pedagógiai eszközök, szokások, hatások jellemzőit tárták fel a beszélgetés során, amely problémákra tételes megoldási lehetőségeket is kínáltak. A kerekasztal résztvevői között a témái hazai kutatásának egyik kiemelkedő alakja, *prof. M. Nádasi Mária* mellett részt vettek *Dr. Bogán József*, az Eszterházy Károly Egyetem intézetvezetője, *Varga András*, a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének alelnöke és *Dr. Csányi Tamás* MDSZ-munkatárs.

A második nap kerekasztal-beszélgetése a hagyományos sportágak újszerű feldolgozása a mindennapos testnevelésben temati-

kában zajlott. A meghívott vendégek közül a kézilabda (*Gyömörey István* utánpótlás-szakágvezető), a labdarúgás (*Majeros Attila* programvezető), a röplabda (*Szabados István* utánpótlásbizottsági elnök) és a

judó (*Dr. Morvay-Sey Kata* egyetemi adjunktus) sportágakban, az elmúlt években megvalósult módszertani fejlesztések jellemzőiről, illetve az iskolai szinten megvalósuló szakmai programok-

ról beszélgettek.

A konferencia két napját összesen mintegy 300 résztvevő hallgatta meg, akik számára nagyon hasznosnak mutatkozott egyrészt a nemzetközi kitekintés, másrészt a hazai sportszakmai fejlesztésekkel történő megismerkedés. A három konferencia teljes programja, az előadások összefoglalói és az előadások ingyenesen letölthetőek az MDSZ konferencia-honlapjáról.⁶

az első téma a
fekete pedagógia,
#TESITERROR elnevezést
kapta

⁶ <http://www.mdsz.hu/hipe2018/konferenciaprogram/>

A Tanulmányok rovatba érkező írásokat lektoráltatjuk. A közlési feltételekre és a publikációs stílusra vonatkozó útmutatás, valamint a bírálati adatlap a lektorálás szempontjaival elérhető a honlapunkon: <https://folyoiratok.ofi.hu/uj-pedagogiai-szemle>.

Részletek az érvényben lévő, oktatás-neveléssel foglalkozó tartalmi szabályozó dokumentumok Testnevelés és sport műveltségterülettel kapcsolatos szakaszaiból

„A műveltségterület kiemelt célja, hogy a rendszeres fizikai aktivitás minden tanuló életében jelentős szerepet kapjon, hogy a tanulókat az élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre szocializálja. Az életkornak, érdeklődésnek és fizikai állapotnak megfelelő rendszeres fizikai aktivitás igényt teremt az öntevékeny testedzésre, önálló sportolásra és motoros önkifejezésre, az önismeretben és önértékelésben fontos szerepet játszó saját testkép megismerésére, a testtudat kialakítására.”

Nat 2012, I.2.1.

„A tanulók képessé válnak saját fittségi szintjüket értékelni, saját szintjüknek, képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő fejlesztő hatású mozgásprogramot kidolgozni, illetve azt végrehajtani.”

„A testnevelés és sport a motoros cselekvések során a problémamegoldó és kritikus gondolkodás, valamint a kreativitás fejlesztésében is jelentős szerepet vállal. Fejleszti a tanulók személyes készségeit, képességeit, így az önismeretet, az önkontrollt, a szabálykövető magatartást, a küzdeni tudást, a sikerorientáltságot mellett a stressz- és monotoniatűrést.”

Nat 2012, II.3.10.

*

„A heti öt órából legfeljebb heti két óra a Nat Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre (úszás, néptánc, közösségi és más sportjátékok, szabadtéri sportok, természetjárás, kirándulás), vagy – az iskola lehetőségeinek és felszereltségének megfelelően – különféle más sporttevékenységekre fordítható (hagyományos magyar történelmi sportok, mozgásos és ügyességi játékok, csapatjátékok).”

Nat 2012, I.2.1.

„Ismeretek/fejlesztési követelmények – [...] a helyi lehetőségek adta egyéb alternatív, szabadidős sportok. Az egyén által előnyben részesített, élethossziglan üzhető sportok alternatíváinak bővítése. [...] Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett önálló bemelegítés, gyakorlás – laza tanári kontrollal.”

Kerettanterv a gimnáziumok 9–12. évfolyama számára

„Ismeretek/fejlesztési követelmények – [...] a szervezet edzettségének, ellenállásának növelése a tudatosan szabadtéren tartott foglalkozásokkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kötetlen foglalkozások által.”

Kerettanterv a szakiskolák számára

